

ייצג פון פריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת אח"ק
שנת תשע"ה

ושלום לאביכם הזקן וכל בני ביתו שלום וישע רב [אביו של ר' שלמה הנ"ל, עיין מ' רכ"ב].

סימן רי"ז

בעזרת השם יתברך, יום ב' פקודי תקצ"ו לפ"ק

אהובי בני חביבי וידידי, קבלתי מכתבך ביום תענית אסתר, בעת שנתקבצו אלי כמה אורחים מאנשי, וטרדת הפורים היתה עלי, גם חשש אימת השונאים כידוע לך, השם יתברך ירחם ומפחד אויב תצור חיי [עיין מכתב רי"ב, הנה גם בעיר נעמירוב לא ישב מוהרנ"ת בהשקט לגמרי, כי בחורף שנת תקצ"ו נסעו איזה אנשים לנעמירוב למוהרנ"ת על שבת הגדול, ופגם אותם בדרך משה חניקעס, ויחר אפו. ובא לביתו לברסלב, ושילח את המסור שניאור להגארניטשע שיספר לו שנסעים אנשים אל מוהרנ"ת גם לעיר נעמירוב, ועשה אסיפות גם שם. וכאשר ישב מוהרנ"ת בשבת הגדול בסעודה הג' עם האנשים, הלכו שרי הפאליציא לביתו לחפש אנשים אצלו, והיה נס גדול ונפלא אשר קודם שנכנסו שרי הפאליציא לביתו הספיקו האנשים להמלט ולברוח, רק ג' אנשים לקחו אותם להפאליציא, וגם את מוהרנ"ת ז"ל בעצמו לקחו להפאליציא, ובחסדי ה' פטרו אותם לשלום (ימי התלאות).

עוד מסופר שם שבעת המחלוקת היה בנעמירוב אחד למדן מופלג מכת המתנגדים ושמך אבא, והוא היה מלמד בכפר. ופעם היה אחד מאנשי בכפר ההוא ונודמן בבית ששם היה מלמד אבא הנ"ל, וראה אותו הולך בבית ואנה ואנה, וחושב מחשבות כדרך הלמדנים, אבל באופן משונה, ושאלו אותו במה היה מעמיק כל כך מחשבותיו באופן משונה כזה, ואמר עם מחשבות רבות אלו מצא לו אופן שבמאה ר"כ שיש לו יהיה יכולת להחזיר את מוהרנ"ת ח"ו. ותיכף אחר אותן המחשבות נשמע בנעמירוב שהביאו את אבא הנ"ל לאיזו בעל שם דשם, בשביל שיצא מדעתו. וספרו את כל המאורע למוהרנ"ת ז"ל, ונתן תודה רבה להשית על זה, ואמר שלולא זאת שיצא מדעתו היה ממה לירא ולפחד, על פי מה שמובא בליקוי"מ (ח"א סי' קצ"ג) אודות המחשבה שיש לה תוקף וכן לפעול, ובפרט מחשבות של למדן בעל מחשבות כמוהו. ואף על פי כן קריתי **מכתבך היטב, והיה לי צער גדול אז עד הנפש.**

אך בדרכי עצות אמיתיות, ותמימות נפלאות ועמוקות של בעל העצה האמתי, הם חזקוני ואמצוני להגביר שמחת פורים על כל הנ"ל. ותהלה לאל שמחננו קצת בפורים, ובשבת שאחריו, ודברנו דברי אמת הנובעים ממעיני הישועה, ומעט מהם תשמע ממוסר כתב זה.

ועל אודות צעקתך. מה אשיכך בני חביבי, הלא כבר כתבתי לך הרבה הרבה, וגם שמעת הרבה, וגם ספרינו מצויים בידך. הפוך בהם והפוך בהם, תמצא התחזקות וישועות ונחמות, על כל אשר עובר עליך ועל כולנו להיות בכלל אסירי התקוה. וכבר דברתי פה עם אחד ושאלתי אותו "הראשון אדם תולד" ואיוב טו, ז, שהוא מה ששאלו רעי איוב את איוב על אודות צעקתו המרה, ואמרו לו הראשון אדם נולדת, ופירשי"ו וכי נולדת קודם אדם הראשון, שתדע כל מה שעבר על כל אדם שבעולם וכו'.

ומזה יכול כל אדם להבין לענין מה שעובר עליו, הן בענין צרכי הגוף ופרנסה, הן בענין מדות ומעשים וכו', וכי נולדת קודם אדם הראשון שתדע מה שעובר על כל אחד, הלא האדם בא בשביל זה לעולם שיעבור עליו מה שיעבור,

אחר שנתגשר ר' אברהם בער, נתקשר עם בת הרבני הנגיד המפואר, חסיד גדול עתיר ובעל נכסין. הר"ר בער משטערהין ז"ל מתלמידי רביזיל, והוא החזיק זאת לזכות גדולה להתקשר עם נכדו של רביזיל, ובפרט שהיה ר' אברהם דוב אברך יקר עונד ה' גדול כמ"ש בהמשך המכתב "אברו בידים הון יקר כזה", וכמסופר כל זה בכוכבי אור (דכ"ה) שכ" שם. והנה באותן הימים דר בטשעריין הרה"ח המופלא, הרבני הנגיד המרומם ר' דוב מטשעריין ז"ל, תלמיד מובהק של רביזיל, ואחר שנתגשר ר' אברהם בער מוזגנה הראשונה בתו של משה חניקעס, אמר הרה"ח ר' דוב לאשתו הרי ר' אברהם בער הוא אדם חסיד ואיש כשר מאד, ומה גם שהוא בנשיק נכד רביזיל, הבה נשתדך עמו ונתן לו חצי רכושנו. אמנם חשש ר' דוב שמא לא יתפוז ר' אברהם בער ואמו הצדיקת מרת אדל בהשירוך, לכן נסע במיוחד לאומאן וטכס עצה עם הר"ר ר' נתנלי תלמיד רביזיל שהוא ישיפע על זה, ונפתלי נסע לעיר לברסלב ודבר על לבם שיסכימו להשתדך עצמו עם ר' בער, וביחד נסעו לאומאן ונגמר השידוך בשעה טובה ומוצלחת. מרוב שמחתו של ר' דוב שעלה בגורלו לחתן את נכד רביזיל איש צדיק ר' אברהם בערניו, נתן לו שני אלפים רובל כסף (רענדלאך) נדן, שוה ח"י הון עתק בימים ההם (וכוכבי אור דף כ"ה ושם כ' שנתן לו סך "עשרת" אלפים ר"כ לנדן, אמנם בעלים לתרופה כ' יותר משני אלפים קערבליך, וכ"ה בששיק ח"ב ס"ה תשס"ה).

ורבי בער הנ"ל היה בעצמו כברסלב בשביל זה, והשתתח בבקשות עצומות לפנייהם שישתדכו עמו, והוא מפזר לנדן יותר משני אלפים קערבליך. ברוך השם אשר עזרנו עד כה, והמרשעת המגורשת [הבת בליעל מרים רייצא בת עלקע ימ"ש (לעיל מכתב קפ"ב)] **ואביה** [הנגיד מ. חניקעס, ואשתו השניה שהיא היסתה את משה ת. אודות המחלוקת על מוהרנ"ת כמ"ש לעיל בפתיחה לשנת תקצ"ה] **ואמה המרשעת שייניהם חורקים ונמסים וכמדקרות חרב בטנטם, כן יוסיף ה' ברחמיו להפילם נפילה אחר נפילה, עד יכירו האמת ויקרחו קרחה בראשם וימרטו פניהם על כל הרעות שעשו לעצמם, שאברו בידים הון יקר כזה, וגם מהם ובהם מטיחים דברים נגד משה המהופך לשמה על אשר נאבד לנצח מטוב כזה, ואי אפשר להאריך בזה יותר** [בשעת הגט פיסורין לא רצה משה ת. לוותר אפילו הטלית גדול שקבל ר' אברהם דוב בעת החתונה ולקח גם את הטלית מר' אברהם דוב בחורה, אולם חבריו של משה המתנגדים על מוהרנ"ת, אף הם צחקו והתלוצצו ממנו, ואמרו לו, אוצר כזה ואברך יקר כמוהו אתה מגרש מביתיך! (ימי התלאות וששיק ח"ב ס"ה תשס"ה)].

השם יתברך ירחם ויושיענו מהרה בכח וזכות ימי הפורים הקדושים הממשמשין ובאין לקראתינו לשלום, שנזכה להנצל מכל שונאינו ורודפינו חנם, יבושו ויבהלו מאד כל אויבינו וכו'. נא להודיענו בכל פעם משלומם הטוב.

דברי חותנך ואביך הדורש שלום תורתך באהבה עזה.

נתן מברסלב

ושלום לאביך ידידי כנפשי, הרבני הותיק מו"ה שלמה נ"י [מחוזני של מוהרנ"ת, ובא לפעמים להסתופף בצל מוהרנ"ת ז"ל] **עם כל בני ביתו. חזק ואמן ידידי ובטח בה' כי לא יעזוב אתכם, האלקים הרועה אתכם מעודכם גם עד זקנה ושיבה אל יעזבכם, קום קרא אליו יחיש לאמצך, כי הוא יתברך שומע תפלות כל פה, כי אין כחנו אלא בפה.**

דברי המיעצו לטובתו לנצח

נתן הנ"ל

הארכנו בזה בשבועות זה איזה שנים. ואם המניעות והטרדות משתטחים שכמעט קשה לעשות שום עבודת ה', על זה כבר הקדים לנו הרועה ישראל והודיענו, שהרצון והשתוקקות והכיסופין בעצמם טובים מאד, ושהרצון בעצמו נחשב כאלו לומדים בספר וכו' (ליקו"מ ח"א סי' קמ"ב). וצריכין להאמין שכל מאורעותיו הכל לטובה גדולה (ליקו"מ ח"א סי' ד'). וכי אפשר לפרש בספר או בעל פה שאם יקנה השותף חלק בהדירה והוא אינו מרוצה לך מחמת בניו וכו', תאמין שגם זה לטובה (עיין מכתב קמ"ג). רק התורה הודיענו דרך כלל, שחייב אדם להאמין שכל מאורעותיו הם לטובתו, או למרק עונותיו, או להזכירו דייקא על ידי זה שישב להשי"ת (ליקו"מ ח"א סי' ס"ה), או כדי שיתפלל על זה. כי יכול להיות שדייקא על ידי זה יהיה מוכרח שיהיה לו התבודדות, כדי שיפרש צערו מעסק זה, ועל ידי זה יבא מענין לענין, וישפוך כל שיחו לפני השם יתברך [לימד בזה דרך קדוש בהתבודדות, שיתפלל לה' מצרתו ומניעה שיש לו אפילו עניני גשמיות ומוה דייקא יבוא מענין לענין לשפוך שיחו לה' גם ברוחניות]. מלבד נסתרות נפלאות ה', מה שהשם יתברך מכיין בכל הדברים שמביא על האדם בשביל בחירתו, כדי שדייקא על ידי זה יבין רמזים להתחזק להתקרב אליו מכל מקום שהוא.

וכבר דברנו הרבה בזה, ומבואר בספריו הקדושים הרבה מזה, אך בכל יום צריכין לשום לב לזה ולהבין דבר מתוך דבר, כי אי אפשר לבאר הכל בפרט. ועל כולם כל סמיכותו ותקותו הוא על כחו של זקן דקדושה בעצמו, ותהלה לאל יש לנו על מי לסמוך. ברוך ה' בשכבנו ובקומנו וכו', אשר זכינו להיות בחלקו וכו'. וימי הפסח הקדושים ממששין ובאין, השם יתברך יעזור לנו ולכל ישראל שהימין יעבור החשך מעינינו (עיין ליקו"מ ח"ב סי' פ"א), ונזכה לראות נפלאות את כל החסד אשר הפליא השם יתברך עמנו, אשר אי אפשר לבאר בכתב ובעל פה וכו'.

דברי אביך המצפה לישועה

נתן מברסלב

{ **הספרים** תכתוב כולם על צעטיל, ובעת שישע וילך ר' נחמן לפה תמסור בידו א' או ב' מהחידושים שלי שהם בכתיבת ידי, והמותר יהיו נרשם על צעטיל בסימנים מובהקים מהנשאר שם, ואז אודיעך איך להתנהג, לעת עתה תשמרם אצלך בשמירה מעולה כראוי ותעיין בהם ויחי' נפשך בעזרת השם יתברך, גם תוכל למסור איזה ספר לר' נחמן לביתו אם ידע שאין סכנה ח"ו שיהיו בביתו, ומאליכם תבינו כל זה. [חידושי תורה מוהר"ת שנדפסו אח"כ בספרו ליקוטי הלכות, היו אז בכתי' בקונטרסים, ובוא וראה עד היכן הוצרך מוהר"ת לגנוז החידושי תורה שלו לשמרו מזרים].

היין מן הסתם תשתדל כראוי שיגיע לידי בשלימות. אודות מצה שמורה תודיענו מה נעשה ונשמע שם, כי ר' ישראל משה מפה התפאר שרק בטולשטין נמצא שמורה ישנה והוא קנה ממנה, ואתה רצית לשלוח לי היום נודע לי שר' חיים ב"ר יעקב בעל מגיה מברסלב [מתלמידי מוהר"ת] אמר שקנה שמורה בטולשטין מה שר' בער חתן הרב לקח ג"כ ממנה, נא להודיענו כל זה, אם אפשר שתשלח לי ב' קווארט או עכ"פ א' קווארט חטים מהשמורה המובחרת הכשרה ביותר מה טוב, אבל לא תשלח קמח כי אם חטים דייקא, ולכורכם יפה יפה כראוי, כי אחריות של קמח אינו רוצה לקבל, ואלו החטים אני אטחון פה ויהיו נאפין בערב פסח בשביל הסדר ותחקור אם יהיו ר' ישראל משה בעצמו אצליכם והוא יבטיחני לקבל מאתך אם תתן, כי הוא בעצמו המתעסק והמוכר מצה שמורה פה}.

והשם יתברך יוליכנו בדרך האמת והישר, ונזכה ליוהר ממשוהו חמץ בגשמיות ורוחניות, ונזכה לשמוח בשמחת החג הקדוש הבאה עלינו לטובה, ויהיה אצלינו חדש לגמרי, ונראה את עצמינו כאלו אנחנו בעצמנו יצאנו ממצרים בשנה הזאת, כמו שאמרו [בנוסח הגדש"פ מגמרא פסחים קט"ו] בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו וכו'. השם יתברך יעזורנו לקיים זאת באמת, בפרט נרדפים כמונו שאנו רואים נסים של יציאת מצרים וקריעת ים סוף בכל יום ובכל עת, השם יתברך יעזורנו לראות הנסים באתגליא, ויתגלה

והוא צריך להיות חזק כצור לסבול הכל, ובכל אשר יעבור עליו יקוה ויצפה ויחל להשם יתברך, ואל יתייאש את עצמו מן הרחמים בשום אופן. וכבר דברנו הרבה בזה, וכעת אין הזמן מסכים להאריך.

בני התגבר להשליך מאתך כל הפחדים והמרה שחורה, הן מהעבר והן מהעתיד. רק תתחזק לחטוף מה שתוכל בכל עת איזה דבר, תורה או תפלה או מצוה, ובטח בכחו הגדול של זקן דקדושה שיש לו כח לתקן הכל [עיין חיי מוהר"ן סי' ש"ד שרביזיל אמר מה אתם יכולים לעשות תשובה, וכי מספיקים ימיכם וכוחכם כולכם לתקן פגם אחד ממה שקלקלתם, רק אני עושה תשובה בשבילכם, ויש לאל ידי לתקן הכל, כל מה שקלקלתם, רק העיקר מעתה לא תעשו עוד, ואפילו מהיום והלאה אינו מקפיד על השגגות שתעברו ח"ו, רק העיקר שעל כל פנים תשמרו עצמכם ממיד, ועוד דיבר מזה הרבה עכ"ל]. ושמח נפשך בכל עת שזכית לבלי להיות מתנגד עליו, ועל הנלוים הנקראים על שמו הקדוש ז"ל [עיין ליקו"מ ח"א סוסי' כ"ה כ"ה שכדי להכניע הקליפות, והרמיזות, והמחשבות, והתאוות, והבלבולים והמניעות, ישמח עצמו על ידי שזכה להתקרב להשי"ת, וזכה להתקרב לצדיקים המקרבים אותו להשי"ת, ועל ידי שמחה זו, הוא משבר הקליפה ע"י. ועיין חיי מוהר"ן סי' ש"כ"ב שלא בלבד אנשי שיהיו מקרובים אלי, אלא אפילו מי שיתקרב לאנשי שלומי, ואפילו מי שרק יגע בהם, בוודאי יהיה איש כשר באמת, ולא איש כשר כשר בלבד, כי אם אפילו צדיק גדול מאד, יהיה מי שיהיה, שזכה להתקרב לאנשים שלו עכ"ל]. **וכבר** דברנו הרבה בזה, אבל בכל יום אתה צריך לזכור זאת, ובפרט בעת הלחץ והדחק ח"ו. כי באמת גם אנכי בעניי בכל מה שעובר עלי, כל חיותי ותקותי והתחזקותי, הכל על ידי זה, כאשר ידעת מעט בזה.

דברי אביך המצפה לשמוע ממך בשורות טובות

נתן מברסלב

ותפרום בשלום כל אנ"ש, ובפרט בשלום ידיד נפשי ולבכי הרבני הוותיק פרי צדיק, מו"ה ר' נחמן נ"י [ר' נחמן בן הר"ר זלמן חתן רביזיל, והרבנית מרת חיה זיל בת רביזיל, דר בטולשטין].

סימן רי"ח

בעזרת השם יתברך, יום ד' פרשת ויקרא, תקצ"ו לפ"ק שלום לאהובי בני חביבי הרבני וכו' מו"ה ר' יצחק שיחי, עם כל בני ביתו, שלום וישע רב

מכתבו הגיעני אתמול ביגיעה וטירחה (כי האגרת הביא הפאטשטליאן לבית גיסי ביום א' ואחי היו בברדיטשוב, ומיאנה להוציא ה' גידולים והחזיר האגרת לביתו, ואח"כ נודע לי זאת, ובקשתי מאחי אחר ביאתו שילך על הפאטשט ונתרשל, ואתמול טרחתי ושלחתי אחי לייביש עם ד' גידולים ובקצת יגיעה הביא לי האגרת. מעתה כשתרצה לשלוח לי על הפאטשט תכתוב האדרעס על שם אחי יודיל שטרינהארץ או לאחי הבחור לייבוש [אחי מוהר"ת מעיר נעמרוב הר"ר יוסף, הר"ר יודל, לייביש, עורר למוהר"ת בעת צר], ואז יגיע יותר בנקל בעזרי, גם תראה לשלוח על יריד ברסלב ולמסור ליד ר' חיים ב"ר יעקב בעל מגיה [תלמיד מוהר"ת מעיר ברסלב] או ליד ר' נתן בן ר' לייביל [הרה"צואו יגיע לידי], כעת אין כל חדש להודיעו. [תהלה לאל עתה בביתי ר' אלעזר מטעפליק [מתלמידי מוהר"ת נזכר לקמן מכתב שפ"ט ושצ"ב] ור' איצילי מהייסין [מתלמידי מוהר"ת זיל המובהקים]].

ועל צעקתך בענין יסוריך. נפלאתי עליך בני חביבי, הלא כבר ידעת ושמעת הרבה שבהכרח שיעבור על האדם מה שיעבור. וכבר מבואר בספריו הקדושים, שכל אדם צריך שיהיה לו צער בכל יום, וכל מי שדעתו גדולה, צערו גדול יותר רח"ל וכו' עיי"ש [בליקו"מ ח"ב סי' ע"ו]. ואם יסורין כאלה שכתבת ימנעו את האדם מעבודתו, כמעט אפס תקוה ח"ו, כי אי אפשר להמלט מיסורין כאלה.

האמת שהם בודאי מניעה ועיכוב [ובפרט מדיני אשה המתגלגלים על ידי זה, כאשר אני מבין היטב כל זה]. אך אף על פי כן כבר דברנו הרבה, שבכל יום יכולין לחטוף טוב, כי לית יום דלית ביה טוב, רק כל יומא אית ליה גדר מלבר וכו' [עיין ליקו"מ ח"א סי' פ"ד מוה"ק ח"ג דרג"ג ע"א], כאשר

כלה ורוח נושבת וכו' (נוסח ונתנה תוקף בשמוע דריה ויכיס), וכל חיותינו וסמיכתנו בכח הצדיקים האמתיים שלא היה להם שום הסתכלות בזה העולם וכו' (ספיר"מ מעשה י"ג יום הראשון), קול רנה וישועה באהלי צדיקים וכו' (תהלים קיח, טח).

דברי אביך המזהירך ומזורך לשמוח תמיד, ובפרט בחג הקדוש הזה, עושה נסים ונפלאות בכל דור יעשה עמנו נסים גם עתה, ויצילנו מכל אויבינו ורודפינו, נגילה ונשמחה בישועתו.

נתן מברסלב

ושלום רב לכל אנשי באהבה רבה ואהבת עולם, לעד ולנצח, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכו' (שחי"ש ה, ז).

סימן ר"ב

ברוך השם, יום ה' למספר בני ישראל, תקצ"ו לפ"ק

שלום וחיים וברכה, לכבוד בני חביבי הרבני, מו"ה יצחק נ"י לנצח, ולכל הגלויים אלינו שלום וישע רב

מכתבך קבלתי אתמול [על ידי מוכ"ז ידידינו ר' לייבילי חתן הר"ר ראובן מברסלב (מחשובי תלמידי מוהר"ת, אבי הרצ"ז נ"י נתן ר' לייבעליס בעהמ"ס נתיב צדיק), ואם אין הזמן מספיק להשיבך, וגם עדיין איני יודע מה להשיבך, עם כל זה עוצם תשוקתך אלצני להפסיק הלימוד שאחר תפלת שחרית ולקצר בו, בשבילכם, אולי יעזור השם יתברך להזמין דיבורים תחת קולמוסי שישבו את נפשכם, ויהיה בכלל תלמוד תורה דרבים דעדיפא מהכל, ובפרט תלמוד גדול כזה הנובע מהנחל נובע וכו', שמביא לידי מעשה, אשר אין למעלה הימנו (מוהר"ת אמר פעם בוה"ל: הלימוד של דיני התורה נתן לנו הש"ת ע"י משה רבינו ע"ה, והלימוד של קיום התורה נתן לנו הש"ת על ידי אדמו"ר זצ"ל, ועל זה מרמז הפסוק ושבתם מים בששון ממעיני הישועה וכו' ותקבלין אלפן חרת בחרוה מבחירי דצדיקא עכ"ל (כוכבי אור אנשי מוהר"ן בשחות מוהר"ת לבסוף א"ה). ועיין לקמן מכתב קצ"ד ומכ"י שכ"ו שאלות ותשובות וביאורים וכו' בלימוד הקדוש של קיום התורה. ועיין בפתיחת הספר בענין זה].

והנה כבר כתבתי לך הרבה, הן מה שנחקק בספרים קדושים הנדפסים, הן אשר בכרכים הנכתבים אשר עזרני השם יתברך לחדש בהם, ולהוציא דבר מתוך דברי, והלא המה תחת ידיך, הן ריבוי האגרות אשר כבר כתבתי לך, ובפרט ריבוי הדברים אשר דברנו פנים אל פנים מאז ועד הנה, ומה אוסיף לחדש דברי. הלא ידעת שעל כל צעתך תוכל לקבל תשובה ממה שידעת ושמעת כבר, אך אף על פי כן הוכרחתי למלאות רצונך להשיבך דבר, בשביל זה בעצמו, כדי להזכירך ולזרוך שתזכור היטב בכל יום ובכל עת, את כל הדיבורים הקדושים האמתיים בכל מיני תמימות, ואף על פי כן הם עמוקים עמוקים מאד, מלאים חכמה עמוקה אמיתית, עמקות לפנים מעמקות, עד אין סוף ואין תכלית, אשר עליהם אין להוסיף ומהם אין לגרוע, כי אם לעיין בהם ולשום לב עליהם.

[בהם] תמצא בכל פעם כל מיני מטעמים המשיבין את הנפש ועצות אמיתיות, לחזק נפשך ונפש כמותך והגרועים ממך, והטובים ממך, כל אחד לפי ערכו, העשיר והעני והבינוני, נערים גם זקנים, בריאים וחלשים ח"ו, בכל מיני עתים העוברים על האדם, הכל כאשר לכל יכולים למצוא בהם טוב טעם ודעת אמיתי, באופן שישאר כל אחד על עמדו בכל עת, לקפוץ על כל העומדים עליו בכל יום להטרידו משני עולמות ח"ו, כי לא אחד בלבד עומד על כל אדם בכל יום לכלותו לגמרי ח"ו, כי אם רבים מאד, רבים רבים מכל צד כמו שכתוב (קהלת ט) עיר קטנה ואנשים בה מעט, ובא אליו מלך גדול וסבב אותה, ובנה עליה מצודים גדולים.

וכבר דברנו מזה, אבל עדיין אתם צריכין לשום לב לכל דברי המקרא הזה, איך המלך שהוא היצר הרע מלך זקן וכסיל, מסבב את האדם מכל צד, ובונה עליו מצודים גדולים עד שהיה בלתי אפשר לעמוד נגדו, לולא ה' עזרתה לנו בכל יום [עיין נדרים לב: ואמר רמי בר אבא, מאי דכתי' (קהלת ט) עיר קטנה ואנשים וגו', עיר קטנה זה הגוף, ואנשים בה מעט אלו אברים, ובא אליה מלך גדול וסבב אותה זה יצר הרע, ובנה

האמת לעין כל, ויראו שונאינו ויבושו, ונפשינו תגיל בה' תשיש בישועתו, אמן.

סימן רי"ט

בעזרת השם יתברך, יום ג' ב' דחוד"מ פסח, תקצ"ו לפ"ק

בני חביבי, מכתבך קבלתי אתמול, ומאהבתך אשיבך מעט גם בחול המועד [מוהר"ת ז"ל נהוג עצמו לרשום מכתבי התחזקות בעבודת ה' לבנו, אפילו בחול המועד, עיין לעיל מכתב ע"ד ובהערות דשם. וטעמו ונימוקו עמו מה שכ' במכתב ר"נ בחוד"ס שנת תקצ"ו וז"ל: 'והיה בדעתי לבלי להשיבך מפני כבוד חול המועד, אך מדברי גיסך נ"י הבנתי עוצם תשוקתך למכתבי, וגם כי דברינו כולם הם דברי תורה הנוגעים למעשה ולהצלת הנפש, בוודאי מצוה לכתוב גם בחול המועד, ועיין מש"כ בשורת מן השמים המובא בפתיחת הספר].

אהובי בני החייתני בדבריך, אשר אני רואה מרחוק שכבר נתעורר לבככם להבין מעט מזעיר גדולת הבורא יתברך, גם בעוצם הצרות וההרפתקאות העוברים עלינו. כי באמת הן הן גבורותינו הן הן נוראותינו, ואי אפשר להאריך בזה עתה. והנה הפאסטאיי עדיין עומד בביתי, וגם זה לטובה בודאי, וזאת צריכין להאמין בודאי כי לא לעולם יריב ולא לנצח וכו' (ישעיה נה, טו), ובודאי יבא היום אשר יראו בשמחתינו והם יבושו, וגם עתה תהלה לאל אין לנו להתבייש כלל [כ' בתוך דבריו 'להאמין בוודאי כי לא לעולם יריב וכו', וכן במכתב רכ"ב 'הפאסטאיי עדיין עומד בביתי, ואיני יודע כלל מתי יצא'. ועיין לעיל שנת תקצ"ה שהמתנגדים פעלו אצל הממשלה שהרעעונים מאנשי הצבא של הממשלה יבואו לבית מוהר"ת, וכונתם הרע היתה למנוע למוהר"ת שמחת יו"ט, שלא יהיה לו בית ומקום נקי מחשש חמץ וכדומה, ובחסדי ה' ברגע אחרונה יצאו כמסופר שם. וצ"ב הכוונה פה].

נא מאד בני חביבי, השלך מעליך המרה שחורה שלך, והיגון ואנחה הרחיקים מעליך ככל דרכי העצות שידעת, כי אתה קובל וצועק במכתבך יותר מדאי. וכבר ידעת שעל ענינים כאלה צריכין לייחד שעה ביום לצעוק במר נפש על כל העובר על האדם, ושאר היום צריכין להתחזק בשמחה בפשיטות, שלא עשני גוי וכו' (ליקו"מ ח"ב סי' כ"ה), ואדרבא על ידי המרירות העובר על האדם יכולין להבין עוצם חסדו ונפלאותיו יתברך, אשר הוא מחיינו ומקיימנו בעוצם מרירות כזה, אשר אלמלא מלחא לא הוינא יכולין לסבול מרירותא (ליקו"מ ח"א סי' כ"ג מוח"א דרמ"א ע"א), וזהו כל ענין מצות אכילת מרור לזכור (שמות א, יד) וימררו את חייהם, שגם בעת הגאולה והישועה וההרחבה צריכין לזכור ולא לשכוח את המרירות, שעל ידי זה יכולין לשמוח בהישועה, כי לפי עוצם המרירות שיש בעולם כאשר רואין בחוש, בודאי הכל טוב ומתוק. אבל אם לא יזכור המרירות, וירצה למלאות חפצו בכל תשוקת הבלי העולם, לעולם יחסר לו, ולא יראה טוב כל ימיו. (ליקו"מ הלכות).

ובל זה הוא מענין מה שדברנו בליל שבת הגדול, ובודאי תשמע מאנשי וערב לכם, ועתה כל חיותי בענין זה. והוא מעין מה שאמר הוא ז"ל (ליקו"מ ח"א סי' קס"ה) על פסוק ואהבת לרעך כמוך אני ה' [וזהו ה' היינו שתקבל באהבה כל הרעות והיסורים הבאים עליך וכו'. וזהו ואהבת לרעך, שתאהוב הרע שבא לך היינו הרעות והיסורים שבאים עליך ח"ו, כי כמוך כמו שאתה הוא. היינו לפי מעשיך, אני ה' בעל הרחמים, עדיין אני מתנהג עמך ברחמים עכ"ל]. וכן מה שאמר (ליקו"מ ח"א סי' כ"ג) על פסוק הנה לשלום מר לי מר ואתה חשקת וכו' [וזהו ה' כי זה יודע כי לשלום צריך מרירות, וז"ל הנה לשלום מר לי מר, אבל כי ידעתי שאין בי כח לסבול מרירות לפי חטאתי, והשלכת אחר גוף כל חטאי כדי שיתלכש השלום במרירות כפי יכולתי ע"י.ש. ועיין באריכות בליקו"מ (הל' נט"י ה"ז אות ט"ז-י"ז) שלכן מטבילין המרור בחרוסת לרמז שקודם שזוכין להארות פסח ומצה שהם הארת המוחין צריכין קודם לסבול מרירות, והש"ת מרחם ואינו שולח מרירות כפי העוונות שלא יוכלו לסבול, רק שולח מרירות כפי היכולת לסבול וזה בחינת טיבול המרור בחרוסת], אך דברי תורה עניים במקומם ועשירים במקום אחר יירושלמי ר"ה פ"ג ה"ה, וכשמרחיבים הדיבור בהם מרגישים ביותר העצות הנובעים מהם.

למען השם יתברך אל יהיו ישנים וזקנים בעיניך, הפוך בהם והפוך בהם, ובכל יום ויום יהיה בעיניך כחדשים ממש. וזכור היטב כי אנחנו עוברים בזה העולם שהוא מלא מניעות ועיכובים, מהקליפות הרבים והעצומים מאד, הנאחזים בו, כי הוא עולם העשייה. אבל הכל צל עובר וענן

רב שלום לכבוד ידידי כנפשי, הרבני המופלא הנגיד מו"ה שמואל וויינבערג נ"י [הרה"ח ר' שמואל וויינבערג ואביו הרה"ח ר' משה ווייבערג נגיד ועושר, ומראשי מהעסקנים לטובת מוהרנ"ת]

מכתבו קבלתי ביום ב' בשבוע זאת. והנה קול הרעש על עליית שקר מענין מה שמהפכין דברי אלהים חיים שבספר האי"ב [ספר המדות מרביו"ל, מיוסד על סדר אלפ"א ביתא, ונקרא שמו ספר האי"ב] כבר שמעתי זה קודם פסח, ולא היה אצלי דבר חדש, כי כבר שמעתי זה כמה שנים שהמתנגדים מצאו כאן מקום לטעות להחזיק במחלוקתם, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו [מכות י"ג], והתורה יש בה שני כחות זכה נעשה לו סם חיים, לא זכה נעשה לו סם מות [יומא ע"ב], וכל אחד יכול למצוא בהתורה כרצונו, כמו שראינו שהאפיקורסים מפורשים עיקר תורתנו הקדושה תורת משה אמת לדעתם הרעה, מכל שכן שארי ספרים קדושים [בספד"ק דגל מחנה אפרים פ' מסעי וזלתיק: בתורתנו הקדושה יש מים מתוקים ומים המרים, וראיה שכל התנאים והאמוראים וכל הצדיקים מימות משה רבינו ע"ה ושיהיה עד שיבא משיח, כולם לומדים מן התורה דרך ישכון אור לעבודת הבורא יתברך, וכן כל האפיקורסים והמינים מביאין ראייה מן התורה עצמה להיפך ושיש ח"ו חתי רשיות וכו' עכ"ל], וע"ז שם בפרשת מקץ שכל האפיקורסים והמינים מביאים לעצמם ראייה מן התורה לטעותם, וכך הם דורשים התורה למינות, וכך הם מסתכלים וכו', וכל זה תלוי בתנועה אחת ונקודה אחת היינו באמינות הלב, כשלומד באמת ובלב שלם או כל מה שיש בשתורה פשט רמו דרוש סוד, הכל נתגלה אליו באמת וכשח"ו פורש עצמו מן התורה או מוצא אחר כך רמו מזה בתורה ודורש כך את התורה ח"ו, ונמשך מזה כל האפיקורטות רח"ל ע"כ, ושם בפי' בשלח ע"פ ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים כי מרים הם].

ובפרט בדורות שלפנינו בענין הספרים שנתפשו מהבעל שם טוב ותלמידיו הק', שמצאו בהם החולקים הלומדים, אף על פי שהיה קצתם צדיקים וגדולים בתורה, אף על פי כן חתרו ומצאו כדעתם, כאלו ח"ו תלמידי הבעש"ט ז"ל הנקראים בשם חסידים, הם כותבים דברים כנגד התורה ח"ו.

ואם לא היתה צעקת החולקים עלינו כי אם על דבר זה בלבד, בוודאי היה לי להשיב להם. אך הלא זה ידוע ומפורסם שגם מקודם חלקו הרבה, ויצא עתק מפייהם בחירופים וגידופים וליצנות בלי שיעור בהנם על לא דבר, רק מחמת שכל הנלווים אליו ז"ל ולשמו הק', בחייו, ולאחר הסתלקותו, בוער לבו ברשפי אש שלהבת יה להשם יתברך ותורתו הק' ולהתפלל בכונה, ומשים לב היטב שהעולם הבל הבלים אין בו ממש וכו', ומרגיל עצמו לילך בעצותיו הק' הכלולים מתרי"ג עטין דאורייתא, המישרים את האדם לילך בדרך האמת, בדרך אבותינו הק' אשר מעולם וכו' וכו'. [ענין בהקדמת ליקוטי מוהר"ן שדברי רבינו"ל נכתבו בכונה להשיבם אל ה' באמת בדרך הישר והנכון לפנייהם, בדרך אשר דרכו בו אבותינו מעולם ע"כ. וידוע שיחות רבינו"ל המובהק בהקדמת הספר השתפכות הנפש, תנו לי לבכם ואני אוליך אתכם בדרך הישן וכו'] **מה נאמר ומה נדבר אשרינו שאנחנו זכינו להנצל מטעותם, ושם חלקנו בחיים להתקרב לאור הקדוש ואמת כזה.**

כוונת ההערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצוננו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמח לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהרנ"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתם למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בזה עט סופר, אן להערות, וכן מי שברצונו שייגע לו העט סופר על יד האימג'ל, יפנה:
CONGHVPRINTING@GMAIL.COM
 אן להפעקס: **845.781.6701**
 להודיעה על מול טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

עליה מצודים וחרמים אלו עונות, ומצא בה איש מסכן וחכם זה יצר טוב, ומלט הוא את העיר בחכמתו זו תשובה ומעשים טובים, ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא דבשעת יצר הרע לית דמדכר ליה ליצ"ט ע"כ, ובקה"ר (פ"ט סי' כ"ה) עיר קטנה זה הגוף, ואנשים בה מעט אלו איברי, ובא אליה מלך גדול, זה יצר הרע, ולמה הוא קורא ליצר הרע גדול שהוא גדול ממצר טוב שלש עשרה שנה, וסבב אותה ובנה עליה מצודים גדולים, כמנון ועקמון, ומצא בה איש מסכן וחכם, זה יצר טוב, למה קורא אותו מסכן שאינו מצוי בכל הבריות, ואין רובן של בריות נשמעין לו, ומלט הוא את העיר בחכמתו, שכל השומע ליצר טוב נמלט], וכמו שאמרו ז"ל (סוכה ג"ב) **בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקדוש ברוך השם עוזרו וכו', ואף על פי כן יש איזה צד בחירה לאדם.**

אבל זה ידענו מכבר שאין נמצא בשום מקום עצות נפלאות אמיתיות כמו בספריו הקדושים, וכמו הדיבורים שנדברו בינינו, שנובעים מדבריו הק', שקבלנו בכתב ובעל פה. זכרו זאת היטב, והתאוששו והתחזקו והיו לאנשים, ואל תהיו מה שקורין שלימולניקיים [ענין ליקו"מ ח"ב סי' ז' צריך שיהיה איש חיל, ולא יהיה ההיפך שקורעין [שלימול] ע"כ ע"ש. ופ"א אמר רבינו"ל אתם אנשים כשרים אבל אתם שלי מול ניקעסו?]. הביטו וראו כי כל העולם מלא מכאובות יותר מכם, וכל מה שעובר עליך ועל כולכם כבר עבר על כל מי שרצה לכנס להתקרב אליו יתברך, הן בדור הזה הן בדורות הקודמים, זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור הוהירנו משה רבינו ע"ה [דברים לב, ז], והוא מצוה וחיוב על כל אדם. כי מי שאינו טיפש יכול להבין ממה ששמע וראה בספרים, את כל המעשה אשר נעשה תחת השמש עם כל אחד, בכל דור ודור, אשר רבים רבים נטרדו על ידי אלו הסיבובים והבלבולים וכו' רח"ל, ואשרי אותם שנשארו קיימים בעבודתם.

ועיקר היסוד של אותן שנשארו הוא על ידי התחזקות אמיתי, שהבינו מה שנעשה בעולם, ולא הניחו עצמן להפיל בשום אופן. אבל עדיין לא נמצא מי שיחזק כל כך בעצות נפלאות כאלו כמו אדמו"ר ז"ל, אשר מחזק ומקיים ומשיב את כל הנפשות, אפילו הירודים מאד מאד, בכמה מיני לשונות עמוקים ותמימים, וכולם נלקחים ממקום שנקחים דלית מחשבה תפיסתא תמן. ולהתחיל לדבר מהם צריכין לחזור ולבאר כל ספריו הק', על כן תחשוב דרכיך ותשוב רגליך אל עדותיו, הוא חידושי התורה הק' אשר גילה לנו, הפוך בהם והפוך בהם וסיב ובלה בהם ומהם לא תזוע שאין לך מדה טובה מהם. יתר מזה אין להאריך.

דברי אביך ואוהביכם באמת לנצח, הדורש טובתכם והצלחתכם כזה ובכא לעד ולעולמי עולמים.

נתן מברסלב

ושלום לכל אנ"ש באהבה רבה, לכולם נאמרו דברים אלה כל החפץ באמת לאמתו, חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים לה'.

סימן רכ"א

בעזרת השם יתברך, יום ד' כ"ה למספר בני ישראל תקצ"ו לפ"ק, נעמרו ב לפ"ק

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן !

לימוד ספד"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א עמוד בספד"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות

חזקו ויאמצו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיין ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשכם (על"ת מכתב ש"ס)